

séges a fönntartás tárgyilagossága is, amely a régiókban is talál fönntartásra érdemeset bizonyos az is, hogy a forradalmakat nem az újítók, hanem azok teremtik, akik az élet természetes fejlődésének útjába akarván állani, az új életet erőszakos kitörésre kényszerítik.

Az 1848 március 15-ét megelőző reformküzdelmek épugy visszanyulnak 1811-ig, mint ahogy az 1711-iki szatmári békekötés ideje is azt az időpontot jelzi, amikor a liberálisizmus és konzervativizmus, folytattak egymással élet-halál harcot mindenütt a liberálisizmus diadalával.

1711, 1811, 1911 három századnak a küszöbét mutatják s megállapítható ezekből a dátumokból, hogy minden századnak meg van a maga érlelő ereje, hogy nemzedékek kiélvén bizonyos koreszméket, az emberi szellem és tudomány egy-egy század alatt olyan újabb problémákat talál előtérbe, amelyek megoldást követelnek.

A népjogok kiküzdéséért folytatott nagy szellemi harc megindult már 1800 elején s forradalmakra vezetett, míg nem hazánkban a márciusi események megteremtették a népalkotmányt. De ez a népalkotmány nem tökéletes és épen abban a vonatkozásban, amelyért született, tudniillik a demokráciához, a néphez való vonatkozásában annyira túl élte magát, hogy annak tovább fejlődése elől immár kitérni nem lehet.

És amidőn ezt mindenki fölismeri és közledek a gyakorlati megoldás ideje, úgy látszik mintha Dessewffy Aurél szélső konzervatív fölfogása ejtené hatalmába társadalmunk sok kitűnőségét.

Ebben még nem lenne baj, de igenis baj van abban, hogy ez a konzervatív fölfogás nemcsak agresszív, mint maga a haladást kívánó új korszellem, hanem valóságos kulturforradalom jelenségeit tünteti föl abban a vonatkozásban, amely a modernizmus ellen folytatott harc eszközei közé a vallási célok védelmét is bevonta.

En nem tudom megérteni, hogy mért lehet és mért kell a modern haladás ellen a vallás zászlója alatt háborút folytatni, holott a társadalom gondolkodásának ugynevezett modern irányu átalakulását nem a vallás-erkölcsi gondolkodás, hanem a tudomány vívmányai s az ennek alapján kiképződött új gazdasági érdekharcok idézték föl.

Ez a mai nap a magyar népalkotmány megszületésének emlék ünnepnapja s ha e napot nemcsak emlékűnnep gyanánt, hanem a nemzet jövőndő fejlődését parancsoló kötelesség gyanánt ránk hárító utmutatónak tekintjük, akkor minden polgár teljesíteni fogja a reá háruló kötelességet s részeseivé válunk mindannyian a nagy történelmi életcél megvalósításának: a nemzeti függetlenség kivívásának.

Ehhez a békés nemzeti munkához első és elengedhetetlen föltétel azonban az egymás lelkiismereti és meggyőződésbeli függetlenségének tiszteletben tartása s a vallásosság jelentőségének igazi fölismerése.

Balassa Armin dr-t beszédének egy-egy frapánsabb részlete közben is elragadtatással éljenezték a párt tagjai, a beszéd után pedig gratulációkkal halmozták el.

Ezután a második hivatalos szónok, Perjéssy László, a kereskedelmi és iparkamara agilis titkára, tartotta meg meggyőződéssel teljes, mindvégig nagy figyelemmel és tetszéssel hallgatott beszédét. A beszéd a következő:

(Perjéssy László beszéde.)

— Igen tisztelt uraim! Azután a magas szárnyalású ünnepi beszéd után, amelyet Balassa Armin dr urtól hallottunk, csak igen röviden kívánok fölszólalni. Balassa Armin dr beszédében méltatta az újjászülött Magyarország legigazibb és legszabad-elvűbben megalkotott programját, hangsúlyozta ennek a mai ünnepségnek a jelentőségét. Méltatta, hogy 1848 március 15-ike Magyarország újjászülésének és az új magyar nemzet megalkotásának születési napja és rámutatott arra a küzdelemre, amely a konzervatív és a liberális eszmeáramlatok között évszázadokon keresztül tartott. Mi mindnyájan ismerjük és

tudjuk azt, hogy a Deák Ferenc az 1848-iki országgyűlésen összefoglalta azokat a demokratikus elveket, amelyek a a nemzet jobbainak szívében éltek. A haza bölcsé 1867-ben megvetette az újjászülött Magyarország alapját, fejlődésének alapföltételeit, úgy, hogy tulajdonképen Magyarország jövő fölvirágzásának alapföltételeit az 1867-iki törvények alkotják. Az ő bölcsesége megmutatta azt az utat, amelyen a királynak és a nemzetnek egyetértőleg haladni kell. *Ettől az uttól eltérni nem lehet és habár egyes hangzatos frázisok hangjai rövid időre gyökeret vertek, mégis bebizonyult, hogy csak a 67-iki törvény alapján lehet Magyarországot kormányozni. Deák Ferenc országát most egy komoly, erős és Magyarország gazdasági fejlődését biztosító kormány vezeti, amely tekint mindennemű frázistól, kizárólag Magyarország jövőjének biztosítása végett minden mellék tekintetektől tartózkodik, anélkül, hogy a népszerűség hajhászásával érne el munkájának eredményeit. Csak arra tekint, hogy a gazdasági Magyarország jövőjét biztosítsa és csendes, kitartó és becsületes munkával vigye előbbre a nemzetet. En ezen a társadalmi összejövetelen a magyar királyi kormány tagjaira emelem a poharamat és önökkel együtt kiáltom: éljenek a kormány tagjai!*

Viharos lelkesedéssel éltette a párt Perjéssy László beszédére a kormány tagjait. Percekig tapsolták az illusztris szónokot is, akivel a jelenlévők sorra poharat kocintottak. Néhány percig tartott a lelkes ováció, azután Pálffy Dániel gyáros beszélt:

(Pálffy Dániel beszéde.)

A hangzatos ígéretek kora — kezdte beszédét — már lejárt, megszűnt. Beleolvadt egy nagy éjszakába és ezekkel az ígéretekkel együtt eltűntek a dicső lovagok is. Kibontottuk mi, a nemzeti munkapárt tagjai a lobogót, hogy megkezdődjék a becsületes munka korszaka, melynek nyomában ezalatt a rövid idő alatt is konstatalhatjuk, hogy az ipar, kereskedelem és az egészséges pénzügy nagy arányokban fejlődik. Kívánom, hogy ez az állapot továbbra is úgy fejlődjék, mint ahogyan kezdődött. A munkapárt programja a szegedi pártvezetőség kezében olyan kezekbe van lefektetve, amelyek nem csálhatnak és olyan szilárd alapuak, hogy azok nyomában az egészséges fejlődésnek csak folytatódni és fokozódni kell. Nemcsak azért, mert ennek a pártvezetőségben minden föltétel megvan, ami a kormányzás föltételeihez szükséges, hanem azért is, mert a párt életképes és mert ebben a pártban tömörül Magyarország értelmisége. És mikor erre az értelmiségre hivatkozom és arra a vezetésre utalok, amely szilárdan áll a helyén az elvűség legnemesebb fegyverével, főleg említem azért, mert ennek a vezetésnek a kezében látom pártunk jövő sorsát és fundamentumát. Ezek közül a vezetők közül Lázár György dr, királyi tanácsosra, Szeged város polgármesterére emelem poharamat, aki mintaképe a párthűségnek és aki már igen sok embernek nyújtott követésre méltó példát komolyságával és politikai meggyőződésével. Erre a bennünket bátorító, lelkes és kitartó politikai tisztá prototipusra üritem a poharamat. Éljen Lázár György dr!

A nagy tetszéssel fogadott beszédre zajosan tört ki a lelkesedés Szeged polgármestere mellett, aki meghatottan köszönte meg a párttagok lelkesedését.

A hivatalos szónoklatok ezzel befejeződtek volna, amikor a zaj elcsöndesedése után Schwarz Rudolf egyszerű éskeresetlen szavakban kifejezte,

hogy végül üritse a poharat mindenki a párt kiváló elnökére, Rósa Izsó dr-ra és a pártnak egy másik oszlopos tagjára, Jászai Géza apát-plébánosra. Rósa Izsót, valamint Jászai Gézát is bensőségesen ünnepelték a párttagok.

A bankett belenyult a késő éjszakába és a legvidámabb hangulatban ért véget.

A jelenlévők nagy tömegéből a következők neveit jegyezhetjük föl:

Lázár György dr, polgármester, Rósa Izsó dr, Jászai Géza, Fluck Ferenc, Wimmer Fülöp, Cserő Ede dr, Back Bernát, Atzél Géza, Bokor Adolf, Rosenfeld Nándor, Gróf Árpád dr, Somogyi Szilveszter dr, Szalay József dr, Solyom Gyula, Balassa Ármin dr, Balassa József, Palócz László, Pásztor József, Jung Péter, Simkó Elemér dr, Weiner Miksa, Pálffy Dániel, Koós Elemér, Perjéssy László, Perjéssy Mihály dr, Gaál Endre dr, Leitner Vilmos, Fényes Marczel, Ujj József dr, Rainer Mór dr, Szécsi Ede, Szakács József, Kovács József dr, Kiss Arnold, Eisner Ignác, Tóth József, Eisenstädter Róbert, Felszeghy Ferenc, Uray Zoltán, Ziffer Alfréd dr, Fogel Antal, Rév Lajos, Singer Kornél, Szalay Károly, Malina Gyula dr, Árkövy, Bodó, Kotányi, Winkler Sándor dr, Korniss Béla dr, Engél Sándor dr, Becsey Bernát, Rózsa Mihály, Völgyessy János, Schwarz Rudolf, Hoffmann Ignác, Vig Sándor, Buchwald Tivadar és még nagyon sokan.

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

Színházi műsor.

Március 15, szerda: Aranylakodalom, látványos színmű (Páros $\frac{3}{4}$ -os bérlet.)
 „ 16, csütörtök: Bérletszünetben 50 %-os fölemelt helyárrakkal Hanakó Japán színtársulatának vendégjátéka és Robin orvos színmű.
 „ 17, péntek: Bérletszünetben 50 %-os fölemelt helyárrakkal Hanakó Japán színtársulatának vendégjátéka és Robin orvos színmű.
 „ 18, szombat: Lotti ezredese. Páratlan $\frac{1}{3}$ -os bérlet.)
 „ 19, vasárnap d. u.: János vitéz.
 „ 19, „ este: Halasi Mariska vendég-felléptével Sasfiók, dráma. (Páros $\frac{2}{3}$ -os bérlet.)

* **Fodor Ella nem játszik.** A színházi iroda ma kommunikét tett közzé. Ezen ne csodálkozzék senki, megteszi ezt máskor is a színházi iroda. De ebbe a kommunikébe ma sajtóhiba csuszott, olyan, amelyet a legjobb akarat mellett is gyanus szemmel kell néznünk. Azt mondja ugyanis a színházi iroda, hogy az Aranylakodalom holnap esti előadásán Katalin szerepét Fodor Ella játsza. Hát ez tévedés és fölötte csodálkozunk, hogy nem volt, aki megmondja a színházi irodának, hogy ki játsza ezt a szerepet, hogy ennek megfelelően jól és hűségesen informálhassa a közönséget. Ugy hiszszük, hogy a művezető nagyon jól tudta, hogy ezt a szerepet nem Fodor Ella játsza, a nyilvánossággal való legnagyobb hazárdjáték volt tehát, hogy ilyen kommunikét adott ki. A maihoz hasonló esetleges újabb tévedések ellen eleve is óvást emelünk, ez sértés az ellen a művésznő ellen, aki nem játszik, az ellen, aki játszik, azok ellen, akik a színházba elmennek és azok ellen, akik majd otthon maradnak.

* **Előadás Rostandról.** Ábrányi Emil költő tiszteletére vasárnap este hirdetett Cigánysze-relem helyett Sasfiók kerül színre a szegedi színházban. A darab fordítója az előadást egy Rostandról és műveiről szóló konferansszal vezeti be. A Sasfiók címszerepét a még mindig beteg Tóvölgyi Margit helyett ez alkalommal Halasi Mariska, a szabadkai színház hősnője játsza.

RÓNA ERNŐ

REDÖNY-, ESSLINGENI JALOUSIA NAPELLENZŐ- ÉS VÁSZON-REDÖNY-GYÁR

BUDAPEST

IZABELLA-UTCA 47. SZ.

TELEFON 23—85.